

הלכות הדף היומי

מסכת סוטה

תוכן

- א. ת"ח צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית ... בשמתא דאית ביה ובשמתא דלית ביה ... לא מינה ולא מקצתה.....1
- ב. כל השם אורחותיו בעולם הזה זוכה ורואה בישועתו של הקדוש ברוך הוא.....2
- ג. אל תדברי ודברה אל תדברי ונסתרה (ולא כלום) אל תסתרי ודברה עמו עדיין מותרת לביתה ומותרת לאכול בתרומה.....3
- ד. נכנסה עמו לבית הסתר ושהתה עמו כדי טומאה אסורה לביתה.....4
- ה. ואסורה לאכול בתרומה.....4
- ו. ואם מת חולצת ולא מתייבמת.....6

דף ה.

א. ת"ח צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית ... בשמתא דאית ביה ובשמתא דלית ביה ... לא מינה ולא מקצתה

כבר התבאר לעיל דף ד: שיש דעות¹ שאסור לו לאדם לנהוג בהן בבינונית אלא יתרחק מן הקצה האחד עד הקצה האחר², והוא גובה לב, וצריך להכריח נפשו עד שיתרחק ממנה הגאווה בחשבו באחרית הגוף והוא שובו רימה. שאין דרך הטובה שיהיה אדם עניו בלבד אלא שיהיה שפל רוח ותהיה רוחו נמוכה למאד, ולפיכך נאמר במשה רבינו ענו מאד ולא נאמר ענו בלבד, ולפיכך צו חכמים מאד מאד הוי שפל רוח, ועוד אמרו שכל המגביה לבו כפר בעיקר שנאמר (דברים ח פסוק יד) וְרַם לְבָבְךָ וְשַׁכַּחְתָּ אֶת יְקֹוֹק אֱלֹהֶיךָ.

¹ רמב"ם הלכות דעות פרק ב הלכה ג

² דלעיל כתב דבכל המדות בשאר אדם סגי שיכוון דרכו לילך תמיד בדרך המיצוע רק המדקדקין עושין גדר בזה, אבל במדות הללו מחמת שהכעס והגאווה הם מדות מגונות מאוד מה"ט מחוייבין כל אדם לנשות מעט מדרך המיצוע כדי שלא ינטו מעט מדרך המיצוע להצד הגאווה והכעס, וגם בזה חלוקין הם מהשאר מדות דאף הקצה הענוה והשפלות וסבלן הויין טובים מאוד ואדרבה מיקרי חסיד בזה באם ינטה לאותו הקצה ממש, ומאחר דבכל אדם סגי ליה גם במדות הללו דרך המיצוע רק בשביל גדר וסייג מחוייב לנשות מדרך המיצוע לקצה ההיפך כדי שלא יגע קצת בהצד הגאווה והכעס יותר מדרך המיצוע, מש"ה האיש החכם אשר עפ"י חכמתו הולך רק בדרך המיצוע ולא יגע אף מעט מהגאווה והכעס יותר מדרך המיצוע זה שפיר חכם מיקרי שהולך בדרך הישר ולא הוצרך לגדר וסייג וז"ב. באר יהודה שם

הלכות הדף היומי

מסכת סוטה

ועוד אמרו³ בשמעתא, כלומר בנידוי, מאן דאית ביה גסות הרוח ואפילו מקצתה⁴, שנאמר (משלי טז פסוק ה) תועבת ה' כל גבה לב. וי"א⁵ שתלמיד חכם צריך להיות בו אחד משמנה שבשמינית כלומר חלק מועט ולשון שמנה שבשמינית על שם שהוא משקל הקטן שבכל המשקולות, שלא להיותו מרמס להדיטות לידמות להם בקיתון של חרס.

דף ה:

ב. כל השם אורחותיו בעולם הזה זוכה ורואה בישועתו של הקדוש ברוך הוא

הדרך הישרה⁶ היא מדה בינונית שבכל דעה ודעה מכל הדעות שיש לו לאדם, והיא הדעה שהיא רחוקה משתי הקצוות ריחוק שוה ואינה קרובה

³ כמה מיני גנאי נאמרו בגמרא על מידה זו ורבינו ז"ל העתיק היותר גדולה ועצומה ובכלל מאתים מנה. ושמעתי פשט נכון על זה על פי מ"ש רז"ל בפסוק נעשה אדם שנתיעץ בפמליא שלו ולהורות לנו מידת הענוה שיהא הגדול מתייעץ מן הקטן וזה שהוא גבה לב כשמגיע לפסוק זה הוא מוכרח לפרשו שהם שתי רשויות ח"ו שאם ללמד מידת הענוה אינו שהרי הוא לא בחר בה ואם כן הוי כופר בעיקר. מעשה רקח שם.

⁴ כר"נ בר' יצחק דאמר לא מינה ולא מקצתה דכתיב ביה תועבת ה' כל גבה לב הנחות מיימוניות שם.

⁵ מאירי כאן ועיין של"ה פרשת עקב תורה אור אות יז כ' ועתה ישראל מה' כו', 'מה' כולל ענוה. המסדרים סדרו לנו שמונה 'מה': 'מה' אנו, 'מה' חיינו, 'מה' כו', כי סימני הגאון והענוה נראים בשמונה מקומות וכולם הם בראש. א', המחשבה המתפשטת בלב וגורם לגבה לב, אבל 'לב נשבר ונדרכה אלהים לא תבוה' (תהלים נא, יט). ב', מצח נחושה מצד הגאון, אבל צריך להיות מצח הרצון. ג', גבה עינים רמות, אבל צריך להיות עין טובה שימת עין. ד', אזנים רחבות שמע שוא, אבל צריך להיות שומעים חרפתם ואינם משיבים (שבת פח ב), ולשמוע צעקת הדל. ה', חרון אף הוא הכעס מצד הגאון, אבל ראוי להיות כמו שנאמר (ישעיה מח, ט) 'ותהלתי אחטום לך לבלתי הכריתך', וריח ניחוח נחת רוח. ו', לשון מדברת גדולות, אבל נצור לשונך, רק לשון חכמים מרפא. ז', החיך טועם, וכתיב (דברים ה, יב) 'פן תאכל ושבעת' וגו', אבל צריך להיות מדות הסתפקות מצד הענוה. ח', פני זעם, אבל צריך להיות פנים שוחקות סבר פנים. וכל אלו הם בראש. וזה ענין דצריך להיות בכבוד ראש, לבלתי ירום ראשו. וההולך בקומה זקופה אמרו רבותינו ז"ל (ברכות מג ב) דוחה רגלי השכינה, מדה כנגד מדה, כי היא ההיפך מעקב הענוה. על חטא שחטאנו לפניך בנטיית גרון. איתא עוד שם בפרק קמא דסוטה (ה א) אמר רב חייא בר אשי אמר רב, תלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה שבשמינית. אמר רב הונא בריה דרב יהושע, ומעטרא ליה כי סאסא לשבולתא. וכבר ידעת כי בכמה מקומות אמרו רבותינו ז"ל אחד אינו מן המנין, על כן לא אכפת אם יאחז בחלק שמיני, אך שכולם כלולים ביחד והם יחדיו בראש, ואז כל אחד כלול מכולם, על כן לא יאחז רק בחלק שמיני מחלק השמיני. וקל להבין. אי נמי שמיני משמינית, כי אז יקיים מאוד הוי שפל רוח (אבות פ"ד מ"ד), ואז יהיה השבולת מעוטר ונאה העטרה. כיצד: שמונה פעמים שמונה עולה ס"ד, וכשיהיה לו קצוב גאון ביותר אז יכנס ל – ס"ג, ואז יהיה 'גס' הרוח. על זה בא הרמז במזמור הגאון, 'אמר נבל בלבו אין אלהים' כו' (תהלים יד, א), ובמקום אחר (שם נג, ד) כתיב 'כלו סג', אמר 'כלו סג' יחדיו נאלחו אין עשה טוב אין גם אחד. רצה לומר, כשהוא 'סג' אז נאלחו, או 'כלו סג' אף תלמיד חכם, רק צריך להיות ס"ד כדפירשתי. ואף זה לא התירו רק לתלמיד חכם בעבור שיכפה לעשות טוב, אז יהיה לו חלק אחד, כי אחד אינו מן המנין כדפירשתי, לאפוקי אם 'אין' בשביל 'עשה טוב', אז גם לא אחד. וקל להבין.

⁶ רמב"ם שם פרק א הלכה ד

הלכות הדף היומי

מסכת סוטה

לא לזו ולא לזו, לפיכך צוו חכמים הראשונים שיהא אדם שם דעותיו תמיד ומשער אותם ומכוין אותם בדרך האמצעית כדי שיהא שלם בגופו, כיצד לא יהא בעל חמה נוח לבעוס ולא כמת שאינו מרגיש אלא בינוני, לא יבעוס אלא על דבר גדול שראוי לבעוס עליו כדי שלא יעשה כיוצא בו פעם אחרת, וכן לא יתאוה אלא לדברים שהגוף צריך להן ואי אפשר להיות בזולתן בענין שנאמר צדיק אוכל לשובע נפשו, וכן לא יהיה עמל בעסקו אלא להשיג דבר שצריך לו לחיי שעה בענין שנאמר טוב מעט לצדיק, ולא יקפוץ ידו ביותר, ולא יפזר ממונו אלא נותן צדקה כפי מסת ידו ומלוה בראוי למי שצריך, ולא יהא מהולל ושוחק ולא עצב ואונן אלא שמח כל ימיו בנחת בסבר פנים יפות, וכן שאר דעותיו, ודרך זו היא דרך החכמים, כל אדם שדעותיו דעות בינוניות ממוצעות נקרא חכם.

ג. אל תדברי ודברה אל תדברי ונסתרה (ולא כלום) אל

תסתרי ודברה עמו עדיין מותרת לביתה ומותרת לאכול

בתרומה

כבר התבאר לעיל דף ב. שאמר לה בפני שנים⁷ אל תדברי עם איש פלוני, או לא יהא לך עסק עם פלוני לא הוי קינוי⁸. וכן אם קינא לה דרך איברים או שאמר לה אל תסתרי כדי שלא יחבקך או שלא ינשקך או שיגע בך בשאר אברי הגוף⁹. אין זה לשון קינוי שאמרה תורה, לפיכך אפילו נסתרה עמו בפני עדים ושהתה עמו כדי טומאה, מותרת לבעלה, ואם היא אשת כהן מותרת אף לאכול בתרומה. וכן אם אמר לה אל תסתרי עם איש פלוני ולא נסתרה עמו אלא דברה עמו בפני עדים, מותרת שאין זה סתירה האמור בתורה.

וכל שכן אם נסתרה עם איש אחד בפני עדים ושהתה עמו כדי טומאה, ולא קינא לה בעלה קודם לכן בפני עדים מותרת, שאין אוסרין על היחוד אפילו

⁷ שו"ע ונו"כ שם ו

⁸ ח"מ שם לב

⁹ פתחי תשובה שם סי' ו ס"ק יג בשם הבר"י וערוך השלחן שם סעי' יא

הלכות הדף היומי

מסכת סוטה

נסתרת לאחר על דעת ניאוף, אינה אסורה אלא א"כ קינא לה בפני שנים¹⁰ ונסתרה אחר כך, ש – וְקִנְיָא וְנִסְתָּרָה (פסוק יג יד) כתיב, מ"מ לא תתיחד אשה עם אנשים כמבואר. ובמסכת יבמות דף כה. וכתובות דף ט. התבאר שאם היו עדי כיעור או קול שאינו פוסק המאמתים את חשדותיו הרי היא אסורה עליו.

ד. נכנסה עמו לבית הסתר ושהתה עמו כדי טומאה אסורה לביתה

ביצד הקינוי האמור בתורה, החושד באשתו אומר¹¹ לה בפני שנים אל תסתרי עם איש פלוני, ואם יש עדים שנכנסה עמו בסתר ושהתה עמו כדי טומאה, או שבעלה ראה אותה מתייחדת עם החשוד¹², הגם שאינו יודע אם נבעלה, אסורה לבעלה¹³, ואסור לבעלה אפילו להתייחד עמה¹⁴, וכבר התבאר המסכת יבמות דף יא. שתצא בלא כתובה ותוספת כתובה, וגם הנדוניה ונכסים שהביאה איתה, הפסידה¹⁵. אולם נכסים שהם בעין כבגדים ותכשיטים לא הפסידה, אך כספים שהביאה הפסידה¹⁶. ואסור לו להתייחד עמה, וכופין אותו להוציאה מביתו.

ה. ואסורה לאכול בתרומה

¹⁰ משמע שבקיננו בינו לבינה אינה נאסרת בדיעבד וכ"ד הב"ח כמו שיבואר להלן אולם דעת המחבר בסי' קטו ט לאסורה בדיעבד וכאן כונתו כמש"כ בפתחי תשובה קעה טו וז"ל דגם לדברי הטור וש"ע בסי' קט"ו דאסורה לו וחייב להוציאה מ"מ אין ב"ד כופין על זה אפי' לדברי הב"ש ר"ס י"א שחולק על רי"ז וסובר דבקנוי וסתירה כופין לגרשה מ"מ היינו בקינוי עפ"י שנים אבל ע"פ עצמו אין כופין חדא כיון דהוא פלוגתא איך נכופ על הספק ועוד דאפי' באומר שראה אשתו שזינתה הנזכר שם סעיף ז' דאסורה עליו לכ"ע כתבתי שם בס"ק ל"ז בשם כמה תשובות דאין ב"ד כופין כל שאין עדים בדבר ע"ש.

¹¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז שם וקטו ח

¹² בזמן הזה שאין השקאת מים גם בלא עדים נאסרה עליו וממילא אין לה כתובה. ח"מ שם לד. וב"ש שם לו. וכ"מ ברמ"א שם קעה ז.

¹³ לשון הרמב"ם ה"ז אסורה על בעלה עד שישקנה מי המרים וכו' והיום שאין שם מי סוטה נאסר' עליו איסור עולם ותצא בלא כתובה ח"מ שם לא

¹⁴ סי' ו סעי' טו וסי' קעה סעי' א ובית שמואל שם

¹⁵ כיון דהיא גרמה לאסור עליו. הרי מעשי' הרעים גרמו לה ליאסר. ב"ש קטו לד

¹⁶ ח"י רע"א שם.

הלכות הדף היומי

מסכת סוטה

אשת איש¹⁷ אפי' היא בת כהן ואשת כהן¹⁸, שבאו עליה עידי קינוי שקינאו לה בעלה ועידי סתירה, שנסתרה עם אותו שקינאו לה הרי זו אסורה לאכול בתרומה עד שתשתה מי המרים¹⁹ מפני שהיא ספק זונה²⁰. אולם אם אכלה, אינה חייבת מיתה ולא מלקות, אלא עוברת בעשה דונטמאה²¹. ואינה משלמת קרן וחומש²².

מת בעלה קודם שישקנה, או שהיתה מן הנשים שאינן שותות²³ ולא נוטלות כתובה²⁴, הרי זו אסורה לאכול בתרומה לעולם²⁵.

וכבר התבאר במסכת נדרים דף צ: שכל אשת כהן²⁶ או בת כהן שאמרה טמאה אני באונס או ברצון אף על פי שמותרת לבעלה²⁷, הרי זו אסורה לאכול אפי' בתרומה דרבנן²⁸ וכ"ש בתרומה דאורייתא²⁹. ואין חוששים שמא בכך שאוסרין לה לאכל בתרומה יצא לעז על בניה שהם ממזרים, כיון שאפשר שתאכל חולין, לא יהא ניכר, שיאמרו שאין לה תרומה לאכל.

אפי' גירשה בעלה אח"כ³⁰, או מת והיא בת כהן, וכן אשת כהן שאוכלת בשביל בנה, אסורה לעולם בתרומה

י"א³¹ שקודם שגירשה מותרת לאכל בתרומה שחוששים ללעז ורק אם נתאלמנה או נתגרשה, או שאין לה בנים מן הכהן³² אסורה בתרומה, שאז אין לעז שיאמרו עכשיו

¹⁷ רמב"ם הלכות תרומות פרק ח הלכה טו

¹⁸ עיין להלן ו. ברש"י

¹⁹ ואז אם תצא נקיה מותרת לבעלה ומותרת לתרומה כמש"כ רבנו בפ"ג מסוטה הכ"א

²⁰ הכתוב עשה ספק כודאי בסוטה להלן דף כח. א"ר יהושע כך היה דורש וזכריה כו' ת"ר שלש פעמים האמורין בפרשה אם נטמאה נטמאה ונטמאה למה אחד לבעל ואחד לבועל ואחד לתרומה.

²¹ מנ"ח מצוה רפ"ג ועי' תו' יבמות ס"ט א' ד"ה כי

²² דלענין להוציא ממון לא אמרי' דעשאו כודאי דהא ב"ש אמרי' דנוטלת כתובה משום דשטר העומד לגבות כגבוי וכ"ש שאין מוציאים ממנה ממון דע"ז לא נחלקו ב"ה. דרך אמונה שם קיח ובציון החלכה ס"ק קנה.

²³ כגון מ"ו נשים שמנה רבנו בפ"ב מסוטה ה"ב או שאמרה איני שותה כמ"ש רבנו שם ה"א או שבא לה עד טומאה ואפי' בא אחר ששתתה ולא בדקוה המים נאמן או שקינו לה ב"ד:

²⁴ לאו דוקא דה"ה אלו שנוטלות כתובה ולא שותות כגון שאמר בעלה איני משקה או שבא עליה בעלה אחר שנסתרה או שהעידו עליה א' מחמש נשים ששונאות אותה שנטמאה כמ"ש רבנו בפ"א מסוטה ה"ו ורבנו קיצר בזה. מל"מ פ"ב מסוטה ה"ב ואו"ש כאן ו

²⁵ שכיון שנאסרה בתרומה ע"י הקינוי וסתירה ואין כאן השקאה שתתיר אותה נשארת באיסורה ואפי' גירשה בעלה או מת והיא בת כהן אסורה בתרומה. משנה למלך שם

²⁶ רמב"ם הלכות תרומות פרק ח הלכה טו

²⁷ שהרי חיי' שמא עיניה נתן האחר כדלעיל.

²⁸ רדב"ז שם

²⁹ שלענין תרומה שויתה לנפשה חתיכה דאיסורא כיון שהודית שנטמאת.

³⁰ מל"מ פ"ב מסוטה ה"ב

³¹ מאירי בסוגייתנו דפסק כרב ששת

³² תוס' כאן וכן מבואר בתו' שנין סוטה ו.

הלכות הדף היומי

מסכת סוטה

נאנסה ויש מחלקים³³ שבתרומה דרבנן חוששים ללעז ומותרת, אבל בדאורייתא אין מתירין לה לאכל משום לעז. וי"א³⁴ שדוקא אם אמרה נאנסתי, אבל אם אמרה נבעלתי ברצון אין אוכלת בתרומה, ואין חוששים ללעז על בניה.

בת כהן שנתאלמנה או נתגרשה, ואמרה נטמאתי כשהייתי תחת בעלי, אסורה בתרומה.

ו. ואם מת חולצת ולא מתייבמת

כבר התבאר במסכת יבמות דף יא. שמי שזנתה³⁵ אשתו תחתיו בעדים וברצון, מכיון³⁶ שנאמר בה (במדבר ה פסוק יג, כז) וְנִסְתָּרָה וְהָיָא נְטִמָּאָה וגו' וְהִיָּתָה אִם נְטִמָּאָה וְתִמְעַל מַעַל בְּאִישָׁהּ ובעריות כתיב (ויקרא יח פסוק כד) אַל תִּטְּמֵאוּ בְּכָל אֱלֹהִי וגו', משום כך דינה כערוה³⁷ ואם בעלה מת בלא זרע, ונפלה לפני אחיו, דינה ליבום כדין ערוה³⁸, והיא וצרתה פטורות מהחליצה³⁹, אבל אם ספק זינתה אם לאו, היא חולצת ולא מתייבמת, וצרתה, או חולצת או מתייבמת. וי"א⁴⁰ שאפילו זינתה ודאי, צריכה חליצה. והוא הדין לצרתה, ואין הצרה נפטרת בחליצת הסוטה⁴¹ ויש להחמיר. אבל אם החלוץ הלך לו, ולא יוודע מקומו, או במקום אונס שאין אפשרות בחליצה

³³ הר"א מן החר שם ועי' במאירי במשנה שם שחולק ע"ז וכן מוכח בר"ן ותו' שם שחולקים

³⁴ תוס' שאנ"ן סוטה שם

³⁵ שו"ע ונו"כ אבהע"ז קעג יא

³⁶ בית שמואל שם י

³⁷ ובניי הניח בצ"ע אשת כהן שנאנסה אם צריכה חליצה, ולכאורה תמוה הא איתא בש"ס להדיא פ' הע"י דף נ"ה אשת כהן שנאנסה בעלה לוקה עליה משום טומאה דכתיב אחרי אשר הוטמא' היינו שנבעלה ובאשת כהן הוי אונס כרצון נשמע אף באונס טומאה כתיב בה א"כ היא וצרתה פטורים מן החליצה כמו זנות ברצון וצל"ע, שוב ראיתי גם ב"ח הרגיש בזה, ואפשר דס"ל דוקא לחומרא הוי אונס בכהן כרצון בישראל ולא לקולא. ב"ש שם

³⁸ ועיין במל"מ פ"ו מה' יבום דין י"ט מה דשקיל וטרי בהא וכתב עוד שם נסתפקתי במי שבא על אשת איש דקיי"ל דכשם דאסורה לבעל כך אסורה לבעול אם עבר הבעול ונשאה אחר מיתת הבעל ומת הבעול בלי בנים אם זקוקה ליבם או לא דהא גם גבי בועל כתיב טומאה וכן אם נשאת לאחיו של הבעול ונפלה לפניו ע"ש באורד.

³⁹ דעת הר"ף ורמב"ם ורא"ש והה"מ וטור וש"ע, כסוגייתנו.

⁴⁰ דעת הרמ"א שם, כמ"ש בריש סוטה לאחר ולא ליבם והאי בסוטה ודאי כתיבה ושם אלו איתא לבעל כו' אלמא דכל שצריכה גם צריכה חליצה וה"ה לסוטה ודאי ופליגא על סוגיא דיבמות ואוליגין לחומרא רמב"ן ורשב"א וע"ש ושם וברא"ש שנדחקו בזה ודברי רא"ש קשין להולמם ודברי הראב"ד נכונים ומוכרחים. ביאר הגר"א. יג

⁴¹ ב"ש שם יב דלא כב"ח, אול בבית מאיר כתב כדעת הב"ח

הלכות הדרף היומי

מסכת סוטה

והוא במקום עגון, או אם נפלה לפני יבם עוזב דת⁴², יש לסמוך על הדעה הראשונה⁴³.

ולפיכך מי שיש לו אשה שהמירה, אף על גב דודאי זנתה, צרתה צריכה חליצה, וגם היא עצמה צריכה חליצה לכשתשוב בתשובה, וגם בשעת הדחק אין להקל, אלא אם כבר נשאת היא או צרתה, והמומרת דאי זנתה קודם מיתת הבעל⁴⁴.

אבל אם אינו ידוע אם זנתה קודם או אחר כך, גם אם נשאת אין להם תקנה עד שיחלצו⁴⁵.

⁴² מאחר שעיקר הדין מחלוקת ואם העוזב דת זוקק ליבום הוא ג"כ מחלוקת אולינן לקולא ואינה צריכה חליצה ממנו. וכן אני אומר אם הלך היבם למדה"י אף על פי שלא המיר כיון דהוי שעת הדחק לא חיישי' לסברת המחמיר וכן אם הוא בעיר ואינו רוצה לחלוץ עד שיתנו לו ממון לא חיישינן ל' ונתיר אותה בלא חליצה.

⁴³ בתשו' הרדב"ז ח"א סי' רע"ה מובא בפ"ת שם ט וכ"כ בית מאיר.

⁴⁴ בית מאיר שם שכיון שהמירה ונבעלה לנכרי אין להקל כדעה ראשונה. וכן בנובי"ת קנ מובא בפתחי תשובה שם ה' דאפשר קצת לומר דמה שאמר רב צרת סוטה אסורה דמומרת כתיב בה כעריות היינו דוקא בנבעלה למי שיש לו קדושין אבל לא בביאת נכרי.

⁴⁵ עיין פתחי תשובה שם מתשו' נו"ב תניינא סי' ק"ן בדבר אשה שהמירה ובעלה מת אחר שהמירה ואחר מיתת הבעל נשאת לערבי ובנימוסיה' והיתה עמו עשרים שנה ושוב נשאה לבה לשוב לדת ישראל ושם נשאת לאיש ושוב אחר הנשואין נזכרה כי בעת שמת בעלה נשאר אח קטן והיא זקוקה ליבם ומחמת מורא סכנת נפשות אי אפשר לה לילך למקום היבם וגם היבם א"א לו לילך למקומה ולחלוץ לה כי יש לו סכנה בשובו לביתו מה דינה אם היא מותרת בלא חליצה. והשיב על זה באריכות דאין שום היתר לאשה זו. דמטעם שהיא סוטה אין להתיר שהרי אף אם היתה סוטה ודאי כגון שהיתה נשאת להערבי בחיי הבעל הא הראב"ד מחמיר ולא יחיד הוא בדבר שגם מהר"ם מרוטנבורג והמרדכי ותה"ד פסקו כן והרש"ל פ"ק דיבמות סי' ו' הכריח כמותן בראיות נכונות והרמ"א החמיר כוותי' מי יקל ראש אפי' בודאי זינתה (ע' לקמן ס"ק ט') וק"ו בזו שלא נשאת להערבי עד אחר מיתת בעלה ואין מקום לחשבה לסוטה ודאית אלא מטעם ההמרה, והאריך בזה וסיומא דפסקא דהך אשה אסורה לבעלה ותתענן כל ימיה עד שתשיג חליצה מיבמה.